

Kohtuasi C-789/23**Eelotsusetaotlus****Saabumise kuupäev:**

21. detsember 2023

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Leedu kõrgeim halduskohus)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

20. detsember 2023

Kaebaja esimeses kohtuastmes ja apellant:

I. J.

Vastustaja esimeses ja apellatsiooniasemes:

Registru centras VĮ

[...]

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS**(LEEDU KÕRGEIM HALDUSKOHUS)****MÄÄRUS**

20. detsember 2023

[...]

Leedu kõrgeima halduskohtu laiendatud kolleegium [...] [kohtu koosseis]

vaatas kirjalikus apellatsioonimenetluses läbi apellandi I. J. apellatsioonkaebuse Vilniaus apygardos administracinis teismase (Vilniuse regionaalne halduskohus, Leedu) 29. juuni 2022. aasta otsuse peale haldusajajas, mis puudutab kaebust, mille kaebaja I. J. esitas vastustaja, riigiettevõtte Registru centras (Leedu registrikeskus) vastu, nõudes otsuse tühistamist ja toimingute tegemiseks kohustamist.

kolleegium laiendatud koosseisus,

on tuvastanud järgmist:

I.

- 1 Käesolev kohtuasi puudutab vaidlust, mille pooled on apellant I. J. (edaspidi „kaebaja“) ja vastustaja, riigiettevõtte Registrų centras (registrikeskus) (edaspidi „vastustaja“), ning mis puudutab vastustaja 9. märtsi 2002. aasta otsust [...] varasuhte kohta (edaspidi „otsus“), millega keelduti rahuldama kaebaja 15. veebruari 2022. aasta taotlust registreerida Vedybų sutarčių registrases (abieluvaralepingute register, edaspidi „abieluvararegister“) õiguslik asjaolu (varasuhe), mis puudutab I. J. ja C. B. vara õiguslikku režiimi.

Õiguslik kontekst. Euroopa Liidu õigus

- 2 Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) artikli 21 lõikes 1 on sätestatud, et „[i]gal liidu kodanikul on õigus vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil, kui aluslepingutega ja nende rakendamiseks võetud meetmetega kehtestatud piirangutest ja tingimustest ei tulene teisiti“.

Õiguslik kontekst. Riigisisene õigus

- 3 Leedu Vabariigi valitsuse 13. augusti 2002. aasta otsusega nr 1284 „Abieluvaralepingute registri põhimääruse heakskiitmine“ (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 13 d. nutarimas Nr. 1284 „Dėl Vedybų sutarčių registro nuostatų patvirtinimo“) on heaks kiidetud abieluvaralepingute registri põhimäärus (Vedybų sutarčių registro nuostatai; edaspidi „põhimäärus“). Käesolevas asjas on kohaldatav selle 10. septembri 2015. aasta redaktsioon, mida on viimati muudetud Leedu Vabariigi valitsuse 8. juuli 2020. aasta otsusega nr 773.
- 4 Põhimäärusega määratakse kindlaks abieluvaralepingute registri eesmärk ja registrisse kantavad andmed, registripidaja ja registrihaldur ning nende vastavad õigused, kohustused ja ülesanded ning reguleeritakse registris sisalduvate andmete ja teabe (edaspidi „registriandmed“) ja ning registrisse kandmiseks esitatud dokumentide ja/või nende koopiade haldamist, registri suhtlust teiste registritega, registriandmete turvalisust, registris sisalduvate dokumentide ja andmete avalikustamist ja kasutamist ning registri rahastamist, ümberkorraldamist ja likvideerimist (põhimääruse punkt 1). Registri eesmärk on registreerida põhimääruse punktis 13 osutatud registrisse kantavad andmed, koguda, koostada, töödelda, süstematiseerida, säilitada ja avalikustada registris olevaid andmeid ja registrisse kandmiseks esitatud dokumentide koopiaid ning teha muid töötlemistoiminguid seoses registris sisalduvate andmetega (põhimääruse punkt 2).
- 5 Registri haldaja on riigiettevõtte Registrų centras (registrikeskus) (põhimääruse punkt 8).

- 6 Registrisse kantavate andmete liikideks on abieluvaralepingud (põhimääruse punkt 13.1), kooseluvaralepingud ühiselt omandatud ja kasutatud vara jagamiseks pärast kooselu lõppemist (põhimääruse punkt 13.2) ning varasuhted vastavalt tsiviilseadustikus sätestatule (põhimääruse punkt 13.3).
- 7 Andmeandjad on notarid, kes on tõestanud abieluvaralepingu, kooseluvaralepingu või varasuhet käsitleva lepingu, samuti selliste lepingute muutmise või lõpetamise (põhimääruse punkt 21.1); kohtud, kes on teinud otsuse, mis käsitleb ühisvara jagamist, ühe või mõlema abikaasa võlausaldajate õiguste taastamist, kui nende võlausaldajate õigusi on rikutud abieluvaralepingu või kooseluvaralepingu muutmise või lõpetamisega, või abieluvaralepingu, kooseluvaralepingu või varasuhet käsitleva lepingu muutmist või lõpetamist (põhimääruse punkt 21.2); isikud, kes on sõlminud abieluvaralepingu või kooseluvaralepingu – ainult põhimääruse punktis 68 sätestatud juhtudel (põhimääruse punkt 21.3).
- 8 Varasuhet käsitleva lepingu kinnitanud notar või varasuhet käsitleva otsuse teinud kohus peab kolme tööpäeva jooksul pärast lepingu tõestamist või otsuse jõustumist (või apellatsioonkaebuse esitamise korral pärast asja tagasisaatmist esimese astme kohtule) esitama registrihaldurile teate varasuhte kohta koos tõestatud lepingu või jõustunud kohtuotsuse digitaalse ärakirjaga. Varasuhet käsitlevas teates peab andmeandja esitama põhimääruse punktides 17.2–17.9 osutatud andmed (põhimääruse punkt 45).
- 9 Välisriigis sõlmitud abieluvaralepingu või kooseluvaralepingu võib registrisse kanda, kui see sisaldab vähemalt ühe lepingupoole isikukoodi, mille on andnud Lietuvos Respublikos gyventojų registras (Leedu Vabariigi rahvastikuregister) (põhimääruse punkt 67).
- 10 Kui üks abikaasadest või elukaaslastest soovib registreerida välisriigis kinnitatud abieluvaralepingu või kooseluvaralepingu või registreerida sellise lepingu muudatused või lõpetamise, võib ta esitada andmed registrisse kandmiseks isiklikult või volitatud esindaja kaudu kas posti teel või elektrooniliselt registripidaja kehtestatud korras (põhimääruse punkt 68).

Asjakohased faktilised asjaolud

- 11 Käesolevas haldusasjas on tuvastatud, et kaebaja (andmed eemaldatud) ja C. B., kes on Itaalia kodanik, sõlmisid (andmed eemaldatud) linnas (Itaalias) abielu. Abielu kanti 2006. aastal (andmed eemaldatud) valla abielutunnistuste registrisse. Abielutunnistuse väljavõte sisaldab märkust selle kohta, et abikaasade valitud varalahusus on märgitud abielutunnistuses.
- 12 Kaebaja esitas 15. veebruaril 2022 vastustajale taotluse kanda abieluvaralepingute registrisse õiguslik asjaolu (varasuhe) apellandi ja C. B. vara õigusliku režiimi kohta.
- 13 Pärast kaebaja taotluse läbivaatamist tegi vastustaja 9. märtsi 2022. aasta otsuse (edaspidi „vaidlusalune otsus“), mis on käesolevas haldusasjas vaidlustatud.

Vastustaja keeldus otsusega põhimääruse punktide 13, 21, 45 ja 67–68 alusel kandmast registrisse õiguslikku asjaolu (varasuhet) apellandi ja tema abikaasa vara õigusliku režiimi kohta. Lisaks selgitas vastustaja, et kaebaja esitatud (andmed eemaldatud) abielutunnistuse väljavõtte võib kanda registrisse abieluvaralepinguna, kui apellant esitab abielutunnistuse lisa, mille on kinnitanud notar või muu Itaalia pädev ametiisik ja mis sisaldab vähemalt ühe abieluvaralepingu poole isikukoodi, mille on andnud Leedu Vabariigi rahvastikuregister. Peale selle märkis vastustaja, et füüsilised isikud ei ole andmeandjad varasuhete registrisse kandmiseks, mistõttu ei saa asjaomast varasuhet kaebaja taotluse alusel registreerida.

- 14 Apellant esitas kohtuasja toimikusse e-kirja koopia, millest nähtub, et ta taotles (andmed eemaldatud) perekonnaseisumetilt abielutunnistuse ära kirja väljastamist koos apellandi isikukoodiga, nagu see nähtub tema isikutunnistusest. (Andmed eemaldatud) perekonnaseisumet keeldus aga sellist ära kirja väljastamast, märkides, et ta ei saa abielutunnistusele Leedu isikukoodi kanda, kuna selline teave ei ole tõestatud. Apellant esitas ka 16. veebruari 2021. aasta tunnistuse, mille on väljastanud (andmed eemaldatud) notar L. B. (Savona provints, Itaalia) ning milles nimetatud notar märgib, et Itaalia tsiviilseadustiku artikli 162 lõike 2 kohaselt võib abikaasade varalahususe ära märkida ka abieluaktis.
- 15 Mitte nõustudes vastustaja otsusega esitas kaebaja kaebuse Vilniaus apygardos administracinis teismasele (Vilniuse regionaalne halduskohus, Leedu), kes jättis kaebaja kaebuse 29. juuni 2022. aasta kohtuotsusega põhjendamata tõttu rahuldamata. Vilniaus apygardos administracinis teismas (Vilniuse regionaalne halduskohus, Leedu) märkis oma otsuses muu hulgas, et põhimääruse punktis 67 on selgelt sätestatud välisriigis sõlmitud abieluvaralepingu või kooseluvaralepingu registreerimise nõuded. Vilniaus apygardos administracinis teismas (Vilniuse regionaalne halduskohus, Leedu) märkis oma otsuses, et kui vastustaja on tuvastanud, et abieluvaraleping või kooseluvaraleping ei sisalda vähemalt ühe lepingupoole isikukoodi, mille on andnud Leedu Vabariigi rahvastikuregister, ei ole tal mitte ainult õigus, vaid ka kohustus jätta kaebaja taotlus rahuldamata.
- 16 Kaebaja esitas Vilniaus apygardos administracinis teismase (Vilniuse regionaalne halduskohus, Leedu) otsuse peale apellatsioonkaebuse Lietuvos vyriausiasis administracinis teismasele (Leedu kõrgeim halduskohus).

Eelotsusetaotluse esitanud kohus laiendatud koosseisus,

leiab järgmist:

II.

- 17 Apellant esitas vastustajale taotluse kanda abieluvaralepingute registrisse õiguslik asjaolu (varasuhe) I. J. ja C. B. vara õigusliku režiimi kohta.
- 18 Põhimääruse käesolevas asjas kohaldatava redaktsiooni kohaselt võib abieluvaralepingute registrisse kanda järgmised andmed: 1) abieluvaralepingud,

2) kooseluvaralepingud ühiselt omandatud ja kasutatud vara jagamiseks pärast kooselu lõppemist, 3) varasuhted vastavalt tsiviilseadustikule. Abieluvaraleping tähendab selles kontekstis abikaasade vahelist kokkulepet, milles määratakse kindlaks nende varalised õigused ja kohustused abielu ajal, samuti pärast lahutust või lahuse lu korral. Varasuhet mõistetakse selles kontekstis kui poolte vahelist kokkulepet või kohtuotsust ühisvara jagunemise kohta [...].

- 19 Põhimääruse IV peatükk reguleerib registrisse kantavaid andmeid. Selle peatüki punktide 21 ja 68 tuleneb reegel, mille kohaselt on füüsilistel isikutel õigus taotleda andmeandjatena abieluvaralepingute registri pidajalt üksnes välisriigis kinnitatud abieluvaralepingu või kooseluvaralepingu registreerimist ning sellise lepingu muudatuste või lõpetamise registreerimist. Teisisõnu ei anna kehtestatud reegel apellandile õigust taotleda vastustajalt, et too registreeriks varasuhte, mis on üks põhimääruse punkti 13.3 kohaselt registrisse kantavate andmete liike. Põhimääruse punktist 21 nähtub, et andmeandjad varasuhte registrisse kandmiseks saavad olla varasuhte lepingu ja sellise lepingu muudatuse või lõpetamise kinnitanud notarid (põhimääruse punkt 21.1), ning kohtud, kes on teinud mõne põhimääruse punktis 21.2 loetletud otsuse.
- 20 Eelotsusetaotluse esitanud kohus järeltab apellandi apellatsioonkaebuses esitatud argumentidest, mis määratlevad käesoleva kohtuasja eseme (näiteks see, et abikaasad tegid abielu sõlmimisel *de iure* ja *de facto* avalduse, mis vastab abieluvaralepingu mõistele ja mis registreeriti (andmed eemaldatud) perekonnaseisuametis (Itaalias), või et kanne registreeritud abieluaktis kujutab endast tegelikult abieluvaralepingut, kuna pooled leppisid selles dokumendis kokku abikaasade varasuhtes), et apellant taotles tõepoolest, et abieluvaralepingute registrisse kantaks abieluvaraleping, mis omakorda määrab kindlaks abikaasade varaliste õiguste ja kohustuste ulatuse. Arvestades, et kaebaja abielu sõlmiti välisriigis ja abielu registreerimistunnistus sisaldab teavet abikaasade valitud varalahususe kohta, on apellandi õiguslik olukord võrreldav põhimääruse punktis 68 ette nähtud olukorraga, see tähendab olukorraga, kus üks abikaasadest soovib registreerida välisriigis kinnitatud abieluvaralepingu.
- 21 Põhimääruse punktis 67 on välisriigis sõlmitud abieluvaralepingu või kooseluvaralepingu registreerimiseks registris ette nähtud selge kohustus: abi- või kooseluvaraleping peab sisaldama vähemalt ühe lepingupoole isikukoodi, mille on andnud rahvastikuregister. Sellega seoses on oluline rõhutada, et registrihaldur kui haldusorgan tegutseb üksnes talle seadusega antud volituste piires ning tal ei ole seadusega antud õigust koguda omal algatusel andmeid ega tõendeid, mis kinnitaksid teatavate asjaolude olemasolu või puudumist. Seega, kuigi üldiselt oluline hea halduse põhimõte on registrihaldurile kui haldusorganile siduv, ei ole tal õigust teha iseseisvat otsust faktiliste asjaolude olemasolu kohta ega neid hinnata, kuna tema kohustus piirdub kontrollimisega, kas talle esitatud dokumendid vastavad õigusnormide nõuetele. Järelikult on vastustaja käesoleva kohtuasja asjaoludel kohustatud keelduma apellandi esitatud abielutunnistuse väljavõtte registreerimisest abieluvaralepinguna, kuna esitatud dokument ei vasta põhimääruse punktis 67 sätestatud nõudele, see tähendab, et see ei sisalda

vähemalt ühe abieluvaralepingu poole isikukoodi, mille oleks andnud Leedu Vabariigi rahvastikuregister.

- 22 Teisest küljest sõlmis apellant abielu teises Euroopa Liidu liikmesriigis, s.o Itaalia Vabariigis. Selles riigis kehtivate õigusaktide kohaselt võib abielutunnistus sisaldada ka abieluvara jaoks valitud vararežiimi. Kaebaja ja tema abikaasa abielutunnistuse väljavõttest nähtub, et selline dokument ei sisalda asjaomaste isikute identifitseerimiseks vajalikke isikukoode. Lisaks keeldus Itaalia Vabariigi pädev asutus lisamast selliseid identifitseerimisandmeid abielutunnistuse väljavõttele isegi pärast seda, kui apellant oli seda konkreetselt taotlenud.
- 23 Samuti tuleb märkida, et Itaalia Vabariigis registreeritud andmed kaebaja abielu kohta registreeriti Leedu Vabariigis perekonnaseisuametis ning asjaolu, et kaebaja isikukoodi ei ole abielutunnistuse väljavõttes märgitud, ei peetud selles osas takistuseks. Sellega seoses märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et välisriigis registreeritud abielu registreerimist reguleerivad õigusnormid, mis on käesolevas haldusasjas *ratione temporis* kohaldatavad, ei näinud tegelikult ette kohustuslikku nõuet, et välisriigi ametiasutuse väljastatud dokument, mis tõendab abielu registreerimist, peab sisaldama vähemalt ühe selle abielu sõlminud abikaasa isikukoodi, mille on andnud Leedu Vabariigi rahvastikuregister. Samas aga – nagu juba mainitud – kehtib selline nõue välisriigis sõlmitud abieluvaralepingu kandmiseks abieluvaralepingute registrisse.
- 24 Neil asjaoludel võib eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates olukorda käesolevas haldusasjas põhimõtteliselt hinnata ELTL artikli 21 alusel. ELTL artikli 21 lõige 1, millel on vahetu õigusmõju, tagab igale liidu kodanikule õiguse vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil (17. septembri 2002. aasta kohtuotsus Baumbast ja R, C-413/99, EU:C:2002:493, punkt 94). Arvestades asjaolu, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt on ELTL artiklis 21 ette nähtud mitte ainult õigus vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil, vaid ka igasuguse kodakondsuse alusel diskrimineerimise keeld (8. juuni 2017. aasta kohtuotsus Freitag, C-541/15, EU:C:2017:432, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika), eeldab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et vaidlusalust küsimust ei ole vaja eraldi hinnata ELTL artikli 18 alusel, mille kohaselt on aluslepingutes käsitletud valdkondades keelatud igasugune diskrimineerimine kodakondsuse alusel, ilma et see piiraks aluslepingutes sisalduvate erisätete kohaldamist.
- 25 Kõigepealt tuleb märkida, et apellandi õiguslik olukord sõltub tema kui liikumisvabadust kasutanud liidu kodaniku staatuse tagajärgedest – apellant soovib Leedu Vabariigis registreerida abieluvaralepingu, mille ta sõlmis, kui ta registreeris abielu teises Euroopa Liidu liikmesriigis. Seega ei ole läbivaatamisel olevas vaidluses tegemist puhtalt riigisisese olukorraga, mis ei kuulu liidu õiguse kohaldamisalasse. Nimelt kuuluvad liidu õiguse *ratione materiae* kohaldamisalasse ka olukorrad, mis on seotud asutamislepinguga tagatud põhivabaduste kasutamisega ning eelkõige need, mis puudutavad ELTL artiklis 21 antud vabadust liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil (12. mai 2011. aasta

kohtuotsus Runevič-Vardyn ja Wardyn, C-391/09, EU:C:2011:291, punkt 62 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 26 Euroopa Kohtu praktika kohaselt tuleb liidu kodanikku kõigis liikmesriikides kohelda seaduse ees sama moodi nagu vastavate liikmesriikide samas olukorras olevaid kodanikke, mistõttu oleks õigusega vabalt liikuda vastuolus, kui seda kodanikku koheldaks selles liikmesriigis, mille kodanik ta on, ebasoodsamalt kui juhul, kui ta ei oleks kasutanud asutamislepinguga antud liikumisvabadusega seotud võimalusi (12. mai 2011. aasta kohtuotsus Runevič-Vardyn ja Wardyn, C-391/09, EU:C:2011:291, punkt 67). Euroopa Kohus on samuti täpsustanud, et liikmesriigi õigusakt, mis seab teatavad kodanikud ebasoodsamasse olukorda pelgalt seetõttu, et nad on kasutanud oma vabadust liikuda ja elada teises liikmesriigis, piirab igale liidu kodanikule ELTL artikli 21 lõikega 1 tagatud vabadusi. Nimelt ei pääseks aluslepinguga liidu kodanike liikumisvabaduse valdkonnas kehtestatud võimalused täielikult mõjule, kui takistused, mis liikmesriigi kodaniku päritoluriigi õigusnormid on seadnud tema elamisele teises liikmesriigis ja mis karistavad teda selle eest, et ta on neid võimalusi kasutanud, võiksid liikmesriigi kodanikku ajendada nende võimaluste kasutamisest loobuma (26. mai 2016. aasta kohtuotsus Kohll ja Kohll-Schlesser, C-300/15, EU:C:2016:361, punktid 42–43 ja seal viidatud kohtupraktika). Seega, nagu nähtub Euroopa Kohtu praktikast, võib liikmesriigi kodanik, kes on liidu kodanikuna kasutanud õigust vabalt liikuda ja elada muu kui oma päritoluliikmesriigi territooriumil, tugineda selle staatusega kaasnevatele õigustele, sealhulgas ELTL artikli 21 lõikes 1 sätestatud õigustele, vajaduse korral ka oma päritoluliikmesriigi vastu (24. juuni 2022. aasta [kohtumäärus] Rzecznik Praw Obywatelskich, C-2/21, EU:C:2022:502, punkt 36).
- 27 Võttes arvesse eelviidatud Euroopa Kohtu praktikat, on eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekkinud kahtlus, et põhimääruses ette nähtud eeskirju võib pidada sellisteks, mis mõjutavad liidu kodanike liikumisvabadust, st piiravad seda ELTL artikli 21 tähenduses.
- 28 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et Leedu Vabariik ei osale tõhustatud koostöös vastavalt nõukogu 9. juuni 2016. aasta otsusele (EL) 2016/954, millega antakse luba tõhustatud koostööks kohtualluvuse, kohaldatava õiguse ning otsuste tunnustamise ja täitmise valdkonnas rahvusvaheliste paaride varalisi suhteid käsitlevates asjades, mis hõlmavad nii abieluvararežiime kui ka registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi. Sellest tulenevalt ei kohaldata Leedu Vabariigi suhtes nõukogu 24. juuni 2016. aasta määrust (EL) 2016/1103, millega rakendatakse tõhustatud koostööd kohtualluvuse, kohaldatava õiguse ning otsuste tunnustamise ja täitmise valdkonnas abieluvararežiime käsitlevates asjades [...] [korduv teave].
- 29 Seega ning käesolevat küsimust reguleerivate liidu õigusnormide puudumisel tuleb nimelt iga liikmesriigi sisemises õiguskorras näha ette üksikasjalik menetlus liikmesriigi õiguses ette nähtud ja õigussubjektidele liidu õigusest tulenevate õiguste kaitse tagamiseks, kuid esiteks ei tohi see olla ebasoodsam kui riigisiseses

õiguskorras sätestatud õiguste puhul (võrdväarsuse põhimõte) ega teiseks muuta liidu õiguskorra alusel antud õiguste kasutamist võimatuks või ülemäära raskeks (tõhususe põhimõte) (vt analoogia alusel 8. juuni 2017. aasta kohtuotsus [Freitag], C-541/15, EU:C:2017:432, ja 3. juuli 2014. aasta kohtuotsus Kamino International Logistics ja Datema Hellmann Worldwide Logistics, liidetud kohtuasjad C-129/13 ja C-130/13, EU:C:2014:2041 [...]).

- 30 Sellega seoses tuleb kõigepealt märkida, et vastavalt põhimääruse sätetele on nõue, et abieluvaraleping peab sisaldama vähemalt ühe abieluvaralepingu poole isikukoodi, mille on andnud Leedu Vabariigi rahvastikuregister, kohaldatav üksnes välisriigis sõlmitud abieluvaralepingute suhtes. Seega ei ole see nõue põhimääruses *expressis verbis* ette nähtud Leedu Vabariigis sõlmitud abieluvaralepingute puhul.
- 31 Teisest küljest võib eeldada, et erinev lähenemisviis seoses nõudega märkida abieluvaralepingus isikukood tuleneb reeglist, mille kohaselt Leedu Vabariigis sõlmitud abieluvaralepingute andmed esitavad registrisse kandmiseks ainult asjaomased lepingud tõestanud notarid (põhimääruse punkt 21.1), samas kui füüsilistel isikutel ei ole õigust selliseid andmeid esitada. Teisisõnu tähendab see reegel, et kui abieluvaralepingud sõlmitakse Leedu Vabariigis notariaalmenetluses (ja selliste lepingute andmed esitatakse registrisse kandmiseks notarite poolt), on tagatud selliste lepingute sõlminud isikute täpne identifitseerimine. Välisriigis sõlmitud abieluvaralepingute puhul esitavad aga andmed registrisse kandmiseks sellised lepingud sõlminud füüsilised isikud. Seega, võttes eelkõige arvesse registripidaja volituste väga piiratud iseloomu (käesoleva kohtumääruse punkt 21), tuleb asuda seisukohale, et nõue teha täpselt kindlaks isikud, kes on asjaomase abieluvaralepingu sõlminud, ei ole mitte ainult vaieldamatult oluline, vaid on ka üldistes huvides põhimõtteliselt vajalik.
- 32 Tuleb siiski märkida, et põhimäärus ei näe ette ühtegi muud alternatiivi välisriigis sõlmitud lepingu poolte tuvastamiseks. Seega, kui abieluvaraleping sõlmitakse välisriigis, kus isikukode sellise lepingu sõlmimiseks ei kasutata, takistab põhimääruse punktis 67 sätestatud nõue otseselt asjaomase lepingu registrisse kandmist. Seega, kui sellise riigi pädevatelt asutustelt ei ole võimalik saada lepingu lisa, mis sisaldaks vähemalt ühe abieluvaralepingu poole isikukoodi, peaksid isikud, kes on selles riigis sõlminud abieluvaralepingu, taotlema Leedu Vabariigi notarilt uue abieluvaralepingu sõlmimist ja selle kandmist registrisse. Teisisõnu toob kõnealune olukord kaasa kas (raha-, aja- jne) kulu, mida liidu kodanikud kannavad seoses kahekordse haldusmenetlusega (välisriigis, kus isikukoodi ei kasutata, ja seejärel ka Leedu Vabariigis) abieluvaralepingu sõlmimiseks, või ratsionaalse ja loogilise otsuse vältida abieluvaralepingu sõlmimist välisriigis taoliste soovimatute tagajärgede tõttu.
- 33 Selles kontekstis soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus rõhutada, et õigus vabalt liikuda väljendub liidu kodaniku võimaluses liikuda ajutiselt teise liikmesriiki kui tema päritoluliikmesriiki töö, õpingute või vaba aja eesmärgil. Kuid see õigus hõlmab ka õigust asuda pikemaks ajaks elama teise liikmesriiki ja seal oma elu

rajada (kohtujurist H. Saugmandsgaard Øe 11. veebruari 2021. aasta ettepanek kohtuasjas A (riiklikud tervishoiuteenused), C-535/19, EU:C:2021:114, punkt 146). Neil asjaoludel kahtleb eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas mitte vaidlusalused õigusnormid ei heiduta liidu kodanikke kasutamast neile ELTL artikliga 21 antud liikumisvabadust. Eelkõige soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas ELTL artikli 21 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisised õigusnormid, mille kohaselt ei või abieluvaralepingute registrisse kanda teises Euroopa Liidu liikmesriigis sõlmitud abieluvaralepingut, kui see leping ei sisalda vähemalt ühe lepingupoole isikukoodi, mille on andnud Leedu Vabariigi rahvastikuregister, kui sellistel asjaoludel nagu käesolevas asjas keelduvad selle liikmesriigi pädevad asutused, kus abieluvaraleping sõlmiti, andmast väljavõtet, millele on lisatud asjakohased isiku identifitseerimisandmed.

III.

- 34 [...] [kohustus esitada eelotsusetaotlus ELTL artikli 267 kolmanda lõigu alusel]
- 35 Neil asjaoludel ja hajutamaks kahtlused, mis on tekkinud seoses käesolevas asjas vaidluse all olevate õigussuhete suhtes asjakohaste liidu õigusnormide tõlgendamise ja kohaldamisega, tuleb paluda Euroopa Kohtul tõlgendada ELTL artikli 21 lõiget 1. Vastus käesoleva kohtumääruse resolutsioonis sõnastatud küsimusele on käesolevas asjas otsustava tähtsusega, kuna see võimaldab – tagades eelkõige liidu õiguse esimuse – teha ühemõttelise ja selge otsuse nõude kohta, mida käesolevas asjas kohaldatakse välisriigis sõlmitud abieluvaralepingute registreerimisele abieluvaralepingute registris, ning võimaldaks ühtlasi tagada ühtse kohtupraktika liikmesriikides.

Arvestades eeltoodud kaalutlusi [...] [viide menetlusnormidele], eelotsusetaotluse esitanud kohus

määrab:

[...] [kohaldatavad menetlusnormid]

Esitada Euroopa Liidu Kohtule järgmine eelotsuse küsimus:

„Kas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 21 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisised õigusnormid, mille kohaselt ei või abieluvaralepingute registrisse kanda teises Euroopa Liidu liikmesriigis sõlmitud abieluvaralepingut, kui see abieluvaraleping ei sisalda vähemalt ühe lepingupoole isikukoodi, mille on andnud Leedu Vabariigi rahvastikuregister, kui sellistel asjaoludel nagu käesolevas asjas keelduvad selle liikmesriigi pädevad asutused, kus abieluvaraleping sõlmiti, andmast väljavõtet, millele on lisatud asjakohased isiku identifitseerimisandmed?“

[...]

[...]

[...]

[üldised menetlusvormelid ja kohtu koosseis]

TÖÖDOKUMENT